

ДО ШКОЛИ? ІЗ ЗАДОВОЛЕННЯМ!

Репортаж із семінару-практикуму

24 січня 2020 року у **Львівському національному університеті імені Івана Франка** відбулося зібрання науковців і практиків Львівщини, присвячене питанням наступності дошкільної і початкової освіти — **“Формування ключових компетентностей в умовах наступності дошкільної та початкової освіти”**. Організатори заходу — кафедра початкової та дошкільної освіти факультету педагогічної освіти цього вишу.

З вітальним словом до присутніх звернувся декан факультету педагогічної освіти **Дмитро Герцюк**. Він коротко окреслив досягнення факультету за п'ять років і висловив упевненість у тому, що випускники університету стануть активними носіями змін, які зараз відбуваються в освіті, й прислужаться у розбудові Нової української школи.

Завідувачка кафедри початкової та дошкільної освіти **Наталія Мачинська** назвала зібрання справжнім ярмарком педагогічних ідей, на якому учасники презентують свій науковий і практичний доробок, обмінюються міркуваннями щодо способів забезпечення наступності між різними ланками освіти та в ході мінітренінгу отримують змогу глибше ознайомитися з особливостями взаємодії з дітьми, що мають різні типи сприйняття.

Родзинкою урочистої частини стали виступи вихователів, музичних керівників та вихованців львівських закладів дошкільної освіти. Вони привітали гостей з новорічними святами, продемонстрували традиції їх святкування й виконали кілька колядок.

Пленарне засідання розпочалося з виступу доцента кафедри **Світлани Лозинської**. Вона порівняла зміст програм для дошкільних закладів, відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти (БКДО), і стандарт вищої освіти за спеціальністю “дошкільна освіта”. У ході виступу доповідачка відзначила, що програму підготовки фахівців для роботи в дошкільних закладах розроблено з урахуванням основоположних засад чинного БКДО: освітніх ліній та компетентностей, які слід сформулювати у дошкільника протягом його перебування в ЗДО.

Зовсім новою серед компетентностей, яких, відповідно до стандарту вищої освіти, мають набути випускники університету — майбутні працівники ЗДО, є здатність до виховання у дітей раннього та дошкільного віку толерантного ставлення і поваги до інших; попередження і протидії булінгу.

У стандарті змінився і розділ, що регламентує очікувані результати підготовки здобувачів вищої освіти. Тепер випускники вишів за спеціальністю “Дошкільна освіта”, окрім раніше визначених, мають володіти ще такими вміннями:

- складати індивідуальні програми розвитку для дітей з ООП та необхідні для їх навчання документи; бути знайомими з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням;
- бути знайомим з ознаками булінгу, вміти використовувати прийоми попередження і протидії йому;
- розробляти індивідуальні програми соціалізації й адаптації дітей раннього і дошкільного віку;
- нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

Пані Лозинська відзначила також позитивні зміни у перерозподілі навчального часу — відтепер на практичні заняття студентів має відводитися не менше 20% навчальних годин, що, безумовно, сприятиме набуттю студентами кращих навичок взаємодії з дітьми.

Тему “Формування комунікативної компетентності дітей дошкільного віку та учнів початкової школи в умовах упровадження нового Українського правопису” розкрила доцент кафедри **Марія Стахів**.

Вона привернула увагу присутніх до таких змін у правописі:

- написання з великої літери назв державних свят (День Соборності України);
- стале написання назви держави — Україна (що не допускає вживання паралельної форми з літерою “в”);
- подвоєння у слові “священник”;
- написання окремо слів з “пів” у значенні “половина” та разом при називанні цілісного поняття — півострів, піваркуш, півколо і подібні;
- уживання “є” у словах “проект”, “проекція”, “проектор”;
- неприпустиме вживання слів “топ-100”, “топ-десять” — аби передати зміст, слід вживати українські слова і вислови: “у першу десятку...”, “найкращими визнано...”, “першість здобули...” тощо;
- у розмовне мовлення вводяться фемінітиви, однак в офіційних документах слід уживати

традиційні назви професій і посад, оскільки ще немає відповідних змін у класифікаторі професій;

- паралельне вживання літер “т” і “ф”, наприклад у таких словах: катедра — кафедра, мітологія — міфологія;
- допускається паралельне вживання літер “і” та “и”: ірій — ирій, любові — любви.

Одним зі способів розвитку комунікативних навичок дошкільників і молодших школярів Марія Стахів назвала вживання під час спілкування формул мовленнєвого етикету. Як ними послуговуватися на практиці, продемонстрували вихованці ЗДО і ЗЗСО м. Львова.

Забезпеченню принципу наступності в НУШ було присвячено виступ директорки Львівської ЗШ № 1 “Світанок” **Лідії Андрушко**. Вона назвала кілька характерних якостей, притаманних сучасним дітям:

- не визнають примусу: аби вони погодилися щось робити, з ними треба домовлятися;
- навчаються, якщо розуміють, для чого їм це необхідне в житті або на даний момент;
- цінують співпрацю й партнерство;
- не визнають формальних правил: для них важлива самодисципліна, а не контроль;
- залежні від технологій, можуть одночасно займатися кількома справами; дуже мобільні.
- мають високий рівень тривожності, схильні до психологічних криз.

Вихованці ЗДО м. Львова демонструють, як послуговуватися формами мовленнєвого етикету

Основна спільна риса Державного стандарту початкової освіти (2018 р.) та Базового компонента дошкільної освіти (у редакції 2012 року) — орієнтованість на здобуття компетентностей: інтегровані життєві здатності, набуті дитиною в дошкільний період, мають бути розвинені під час навчання в НУШ.

Принципи побудови дошкільної і початкової освіти:

- гуманізм як прояв поваги до особистості — доброзичливе, турботливе ставлення до дітей, неприпуститися застосування примусу й насилля;
- урахування вікових особливостей дітей і досягнень попереднього етапу розвитку;
- визнання самоцінності кожного вікового періоду; орієнтація на індивідуальні схильності, інтереси, темпи розвитку дітей;
- створення умов, комфортних для розвитку пізнавальних і психічних процесів у дітей, їхньої спрямованості на активність у соціумі;
- усвідомлення мотивів власної поведінки, позитивної самооцінки, самоповаги та ввічливого ставлення до інших;
- забезпечення реалізації можливостей і здібностей дитини.

Дотримуючись принципу наступності, у початковій школі важливо залучати дітей до видів діяльності, що характерні для старшого дошкільника, як-от:

- спілкування;
- гра;
- рух;
- пізнання;
- господарська діяльність;
- художня творчість: конструювання, малювання, аплікація, ліплення, спів, слухання музики, хореографія, театралізація.

Співпраця з батьками — важливий чинник, що забезпечує успішність впровадження реформи освіти. Про це йшлося у виступі вихователя-методиста ЗДО № 180 м. Львова **Руслани Гаєвської**. У їхньому освітньому закладі впродовж багатьох років реалізовано низку проектів за активної підтримки батьків:

- “Батьківські збори по-новому”: проходять у спільному колі батьків, дітей, вихователів; батьки організують і проводять різноманітні майстер-класи, спільно обговорюють актуальні проблемні ситуації;
- “Сонцелєви”: спільна волонтерська діяльність, у ході якої учасники плели маскувальні сітки для АТО, надавали підтримку важкохворим дітям, влаштовували для них концерти, вистави та інші заходи; проводили облаштування

та благоустрій територій; займалися опікою безпритульних тварин; влаштували благодійні ярмарки;

- “Організація туризму в дитячому садку”: екскурсії, походи, велотуризм;
- “Казкотерапія. Профілактика залежностей”: казки читають батьки, діти, воїни АТО і навіть поліцейські;
- еко-проект “Корок життя” та багато інших.

На переконання доповідачки, партнерська взаємодія освітян і батьків підтримує популярність закладу, зберігає пріоритет родинного виховання, дає змогу мамам і татам стати активними учасниками освітньо-виховного процесу.

Цікавий досвід організації ігор з конструктором “Лего” представили вихователь-методист ЗДО “Казковий світ” (с. Зимна Вода, Львівська обл.) **Оксана Маєр** (у роботі з дошкільниками) та вчителька початкових класів Ліцею № 21 (м. Львів) **Ірина Корвач** (у початковій школі). Учасники семінару мали змогу переглянути фото- і відеоматеріали, які яскраво ілюструють різноманітні прийоми використання цього конструктора, численні форми роботи з ним.

Заступник директора Ліцею № 21 (м. Львів) **Зоряна Кучма-Сенищ** розкрила особливості викладання англійської мови у молодших класах. Доповідачка завважила, що Типові освітні програми з іноземних мов містять низку тем і питань, які безпосередньо пов’язані з проблематикою інтегрованих змістових ліній. Програми не обмежують смислове й лінгвістичне наповнення, а лише пропонують орієнтовні шляхи їх реалізації. Педагоги можуть наповнити новим міжпредметним змістом й інші теми, створювати альтернативні можливості для поєднання різних знань і вмій, а також навчальних методів задля формування ключових життєвих компетентностей та досягнення цілісності навчальної програми й навчального процесу відповідно до потреб певного класу.

Зокрема, є такі інтегровані змістові наскрізні лінії:

- екологічна безпека та сталий розвиток;
- громадянська відповідальність;
- здоров’я і безпека;
- підприємливість і фінансова грамотність.

Присутні мали змогу переглянути добірку відеофрагментів, що ілюстрували можливості інтегрування тем іноземної мови з темами, які учні розглядали на уроках з інших навчальних дисциплін.

Завершилося зібрання мінітренінгом “Наступність через призму сприйняття інформації сучасним поколінням”, який провела вчителька початкових класів

Завідувач кафедри Наталія Мачинська (ліворуч) вручила Галині Воробець одну з робіт, виконаних студентами факультету педагогічної освіти

Львівського НВК “Один, два, три” **Галина Воробець**. Вона продемонструвала кілька прийомів активізації уваги дітей, залучила присутніх до фізкультхвилинки, запропонувала розкрити зміст поняття “наступність” за допомогою вправи “Лексична розминка”: працюючи у групах, учасники зібрання добирали поняття на кожну букву цього слова, спробували охарактеризувати зміст терміну.

Через призму характерів персонажів відомого мультфільму про Вінні-Пуха Галина Зіновіївна легко й доступно розкрила особливості учнів, що мають різні типи сприйняття інформації. Виконуючи практичне завдання, на основі сюжету вірша “У лісі, лісі темному...” присутні створили варіанти тексту, які могли би написати кінестетики, аудіали та візуали. По закінченні роботи групи представляли свої результати, активно обміювалися міркуваннями з окресленої проблеми.

Усі доповідачі отримали в подарунок від організаторів чудові картини, виконані студентами факультету педагогічної освіти на заняттях з образотворчого мистецтва.

На завершення зібрання прозвучали слова Шалви Амонашвілі:

Я — вчитель.

Я — любов і відданість, віра й терпіння.

Я — радість і співрадість, страждання й співчуття.

Я — вчитель і учень, вихователь і вихованець.

Я — той, що прокладає шлях, і художник життя.

Я — колиска людства й усмішка майбутнього.

Я — вчитель від Бога і співробітник у Бога. ●

Підготувала **Оксана ПРОЦЕНКО**

УВАГА! ЗМІНЮЄТЬСЯ ФОРМАТ ЖУРНАЛУ!

З наступного, 2021 року, фаховий часопис

“Учитель початкової школи” виходитиме в електронному вигляді.

У перехідний період — з березня 2020 року — ви отримуватимете спарені номери з двох частин:

- перша (с. 1–48) — у друкованому вигляді;
- друга (с. 49–96) — в електронному.

Графік виходу видання у 2020 році

Випуск	Місяць виходу
№ 3–4	березень
№ 5–6	травень
№ 7–8	липень
№ 9–10	вересень
№ 11–12	листопад

Детальніше про електронну версію журналу — у березневому випуску:

- особливості роботи сайту upsh.com.ua
- отримання коду доступу до електронної версії
- порядок використання матеріалів сайту
- е-додатки до статей
- акційна передплата

Будьте завжди у курсі педагогічних новинок — читайте журнал “Учитель початкової школи”